

HỌC TẬP PHONG CÁCH LÀM VIỆC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

Lê Thị Vân Anh¹

Tóm tắt. Tư tưởng Hồ Chí Minh là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam. Bao hàm nhiều lĩnh vực và rất phong phú, trong đó, phong cách làm việc là một nội dung quan trọng trong hệ thống lý luận của tư tưởng Hồ Chí Minh, cũng như một tấm gương sáng mãi muôn đời để các thế hệ học tập. Bài viết này, tác giả tìm hiểu phong cách làm việc cũng như rèn luyện phong cách làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Từ khóa: Phong cách làm việc, học tập, tấm gương.

1. Mở đầu

Nói về cuộc sống đời thường của Bác có thể thấy rằng: hình ảnh Bác Hồ ăn sâu vào trái tim của mỗi người, kể cả trong nước và ngoài nước. Điều đó đúng như nữ nghệ sĩ Thụy Điển Bốt Ghít Tadan trong bức điện mừng Việt Nam thống nhất có viết: “Điều thật đặc biệt là Bác Hồ chiếm được trái tim biết bao người nam, nữ, thiếu nhi. Bác Hồ vẫn sống mãi với chúng ta”. Chứng kiến những đổi thay của thời đại và cuộc sống trong thế kỷ XX, nhìn lại chặng đường lịch sử của chúng ta đã đi qua, mỗi người dân Việt Nam đều rất đỗi tự hào vì “Dân tộc ta, nhân dân ta, non sông đất nước ta đã sinh ra Hồ Chủ tịch, người anh hùng dân tộc vĩ đại, và chính Người đã làm rạng rỡ dân tộc ta, nhân dân ta và non sông đất nước ta”. Trong kho tàng giá trị tư tưởng, đạo đức mà Người để lại, càng đi sâu nghiên cứu, chúng ta càng khám phá nhiều điều kỳ diệu, toát lên sự anh minh vĩ đại và tấm gương đạo đức cũng như phong cách làm việc của Người.

2. Phong cách làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh

2.1. Nói đi đôi với làm

Lời nói đi đôi với việc làm, đây là một trong những đạo lý làm người, mà Bác Hồ là một tấm gương sáng mẫu mực cho mọi thế hệ người học tập và làm theo. Lời nói thể hiện lương tâm, bản lĩnh, lý trí và tình cảm ở trong mỗi con người. Việc làm là thể hiện hành vi đạo đức cụ thể của con người. Kinh thánh đã dạy: “Khởi thủy là lời nói”. Đại thi hào Gớt đã viết: “Khởi thủy là khởi nghiệp”. Bác Hồ từng nói: “Nói cái gì phải cho tin - nói và làm cho nhất trí - làm thế nào cho dân tin” [5;260]. Trong suốt cuộc đời hoạt động của mình, Người đã giáo dục mọi người và chính người đã thực hiện điều đó một cách nghiêm túc và đầy đủ nhất. Ở Bác Hồ lời nói đi đôi với hành động, lý luận gắn liền với thực tiễn, nói là để mà làm, làm phải đúng như điều đã nghĩ, đã nói. Hơn nữa Người nói ít nhưng làm nhiều, có những vấn đề đạo đức Người không nói mà chỉ làm. Sức

---

Ngày nhận bài: 10/09/2017. Ngày nhận đăng: 28/10/2017.

¹Trưởng Khoa Khoa học Chính trị, Đại học Nội vụ Hà Nội;
e-mail: anhkht@gmail.com.

thuyết phục mạnh mẽ trong tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là ở chỗ, dù việc lớn hay nhỏ, đối với Người bao giờ cũng là lời nói đi đôi với việc làm, làm đúng như điều đã nghĩ, đã nói. Bác nêu cho cán bộ đảng viên một luận điểm quan trọng: “Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước” [6;16.]

Người khuyên cán bộ phải cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, phải thật sự là người đày tớ của nhân dân thì chính Bác làm gương trước bằng chính cuộc sống giản dị, thanh bạch, khiêm tốn để làm đúng điều mà Người dạy: “Cán bộ Đảng cũng như cán bộ chính quyền, ngay cả Bác là cán bộ cao nhất đều là đày tớ của nhân dân, phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, phải cần, kiệm, liêm, chính” [8;113.].

Những lời nói và việc làm của Bác là xuất phát từ tình thương yêu con người, yêu nhân dân vô bờ bến, Người nói: “Cơm chúng ta ăn, áo chúng ta mặc, vật liệu chúng ta dùng, đều do mồ hôi nước mắt của nhân dân mà ra. Vì vậy, chúng ta phải đền bù xứng đáng cho nhân dân. Muốn làm như vậy, chúng ta phải cố gắng thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”. Và Bác là một tấm gương sáng, bởi vì Bác đã sống một cuộc đời đúng như điều Người dạy.

2.2. *Làm việc một cách khoa học*

Phong cách làm việc của Hồ Chí Minh là làm việc có tính khoa học. Ngay từ khi còn niên thiếu cho đến khi ra đi tìm đường cứu nước và trở thành một vị lãnh tụ thiên tài, Hồ Chí Minh xây dựng cho mình một phong cách làm việc khoa học, từ việc sắp xếp công việc trước sau, bố trí nơi ăn ở, sinh hoạt... Ở Hồ Chí Minh, làm việc phải đi sâu, đi sát, nắm việc, nắm người, nắm tình hình cụ thể. Người luôn xem xét, đối chiếu những ý kiến khác nhau để lựa chọn những ý kiến đúng, sàng lọc những thông tin sai lệch để từ đó đưa ra những quyết định chính xác, phù hợp.

Tuy sinh ra ở một đất nước với những tàn dư của nền sản xuất nhỏ, lạc hậu, nhưng Hồ Chí Minh đã sớm tự xây dựng cho mình một phong cách làm việc khoa học. Những năm tháng làm thuê trên những con tàu viễn dương, hay đốt lò, quét bếp, phụ bếp ở Le Havre, New York, Boston, London... nếu không tự mình coi trọng thời gian, tranh thủ thời gian, quyết tâm theo đuổi chí lớn, thì Người không thể tiến hành công việc tự học trong điều kiện vô cùng gian khổ như vậy. Người tiến hành tự học không có thầy, không phương tiện, thiếu thời gian. Cần học chữ nào Người viết lên cánh tay, vừa đi vừa xem, đến cuối ngày chữ mờ dần cũng là lúc Người đã nhớ được hết. Đêm khuya, khi những người khác nghỉ ngơi, thư giãn thì Người lại tranh thủ ngồi học.

Để có phong cách làm việc khoa học, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Gặp mỗi vấn đề, ta phải đặt câu hỏi: Vì sao có vấn đề này? Xử trí như thế này, kết quả sẽ ra sao? Phải suy tính kỹ lưỡng. Chớ hấp tấp, chớ làm bừa, chớ làm liều, chớ gặp sao làm vậy” và “việc gì cũng phải điều tra rõ ràng, cẩn thận và phải làm đến nơi đến chốn”. Khi ra các quyết định bao giờ Người cũng phải có thông tin đầy đủ và bảo đảm có phương án thực thi hiệu quả. Người đã xây dựng thói quen tôn trọng thực tế khách quan, không bóp méo sự thật, làm việc với tầm nhìn xa trông rộng trên cơ sở dự báo khoa học về tình hình có liên quan để tránh bị động bất ngờ và tránh sa vào công việc mang tính sự vụ thiển cận. Người đã phê phán gay gắt những cán bộ mắc “bệnh cận thị” không thấy xa trông rộng. Những vấn đề to tát thì không nghĩ đến mà chỉ chăm chú những việc tí mĩ... Những người như vậy, chỉ trông thấy sự lợi hại nhỏ nhen mà không thấy sự lợi hại to lớn.

Phong cách làm việc khoa học của Chủ tịch Hồ Chí Minh còn được biểu hiện rõ ở chỗ khi làm xong một công việc, dù thành công hay thất bại, Người đều có tổng kết rút kinh nghiệm để tiến hành những công việc khác tốt hơn. Người biết sử dụng bộ máy, những người cộng sự, những cơ quan giúp việc một cách khoa học, hiệu quả và thường xuyên kiểm tra việc thực hiện của cấp dưới và quần chúng.

2.3. *Biết quý trọng thời gian*

Bác quý thời gian của mình bao nhiêu thì cũng quý thời gian của người khác bấy nhiêu. Vì vậy, Người thường không bao giờ để bất cứ ai phải đợi mình.

Năm 1953, Bác quyết định đến thăm lớp chính huấn của anh chị em trí thức, lúc đó đang bước vào cuộc đấu tranh tư tưởng gay go. Tin vui Bác đến làm náo nức cả lớp học, mọi người hồi hộp chờ đợi. Bỗng trời chuyển đột ngột, mây đen ùn ùn kéo tới, hai ba tiếng đồng hồ không dứt. Ai cũng xuýt xoa, tiếc rẻ: Mưa thế này, Bác đến sao được.

Vậy nhưng, giữa lúc trời đang trút nước, thì từ ngoài hiên lớp học có tiếng rì rào, rồi bật lên thành tiếng reo át cả mưa ngàn, suối lũ:

- Bác đến rồi, anh em ơi, Bác đến rồi!

Trong chiếc áo mưa ướt sũng nước, quần xắn đến quá đầu gối, đầu đội nón, Bác hiện ra giữa niềm ngạc nhiên, hân hoan, vui sướng của tất cả mọi người.

Về sau, anh em được biết: Giữa lúc Bác chuẩn bị đến thăm lớp thì trời đổ mưa to. Các đồng chí làm việc bên cạnh Bác đề nghị Bác báo hoãn đến một buổi khác. Có đồng chí đề nghị tập trung lớp học ở một địa điểm gần nơi ở của Bác... nhưng Bác không đồng ý: “Đã hẹn thì phải đến, đến cho đúng giờ, đợi tạnh mưa thì biết đến khi nào? Thà chỉ một mình Bác và một vài chú nữa chịu ướt còn hơn để cho cả lớp học phải chờ uống công!”. Đúng là mối quan tâm của một lãnh tụ suốt đời quên mình, chỉ nghĩ đến nhân dân.

Thậm chí, đến tận phút lâm chung, Bác vẫn không quên dặn lại một câu nổi tiếng liên quan đến thời gian: “Sau khi tôi qua đời, chớ nên tổ chức điều phúng linh đình để khỏi lãng phí thời giờ và tiền bạc của nhân dân”.

Qua những câu chuyện, chúng ta cần học tập ở Bác sự quý trọng, tiết kiệm thời gian. Bởi lẽ, thời gian qua đi không trở lại, mỗi giây mỗi phút trong cuộc đời đều đáng quý. Đối với những người cán bộ, công chức, thời gian càng quý báu hơn bội phần, bởi đó là thời gian của Nhà nước, của nhân dân. Bác đã mẫu mực trong tiết kiệm thời gian với phong cách làm việc khoa học, đúng giờ, tôn trọng mọi người: “Đã hẹn thì phải đến!”. Bác đã thẳng thắn, nghiêm khắc phê bình những cán bộ khi làm việc không đúng giờ gây lãng phí thời gian, ảnh hưởng đến người khác. Chính những điều tưởng chừng nhỏ bé, bình dị ấy đã làm tôn thêm sự vĩ đại, cao cả của Bác làm lay động nhân tâm, cảm hoá lòng người.

Nói về việc tiết kiệm thời gian, Bác dạy: “Ai mang vàng vút đi là người điên rồ. Ai mang thời giờ vút đi là người ngu dại” [5;637], “Từ Chủ tịch Chính phủ cho đến người chạy giấy, người quét dọn trong một cơ quan nhỏ, đều là những người ăn lương của dân, làm việc cho dân... làm việc phải đến đúng giờ, chớ đến trễ về sớm... Phải nhớ rằng: Dân đã lấy tiền mồ hôi nước mắt để trả lương cho ta trong những giờ đó. Ai lười biếng tức là lừa gạt dân” [6;485].

3. *Rèn luyện phong cách làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh*

C.Mác nói: “Mọi tiết kiệm, suy cho cùng là tiết kiệm thời gian”, dân gian ta cũng đã có câu: “Thời giờ là vàng bạc”, mỗi giây phút trôi qua không thể lấy lại được, chính vì thế, mỗi người trong chúng ta phải biết cách sử dụng thời gian một cách tiết kiệm, hợp lý, hiệu quả. Ngày nay, đất nước ta đã và đang hội nhập ngày càng sâu rộng vào nền kinh tế thế giới, “đi tắt đón đầu”, từng bước cải cách thủ tục hành chính, phấn đấu đưa nước ta phát triển theo hướng công nghiệp hiện đại. Thiết nghĩ, để thực hiện mục tiêu đó, các cơ quan, đơn vị, tổ chức, cán bộ, đảng viên và nhân dân cần phải học tập và làm theo tấm gương của Bác, đặc biệt là thực hiện lời dạy của Bác về tiết kiệm và sử dụng hiệu quả thời gian, tích cực thi đua lao động, học tập, sản xuất, tranh thủ thời gian, thời cơ

thách thức để xây dựng, phát triển đất nước ngày càng giàu mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh như Bác hằng mong.

Gần 50 năm thực hiện Di chúc của Bác, lại thêm một dịp để mỗi người chúng ta báo cáo với Bác những công việc mà mình đã thực hiện, đang thực hiện và sẽ thực hiện theo những lời dặn dò, nhắn nhủ và mong đợi của Bác. Và đây cũng là một cơ hội tốt để mỗi người chúng ta thật thà tự phê bình và phê bình, xem xét lại mình một cách nghiêm chỉnh, thấy rõ những sai lầm để sửa chữa, thấy rõ những ưu điểm để phát huy thêm. Từ đó, tất cả mọi người đem lòng đoàn kết với tình thương yêu đồng chí, đồng loại và giúp nhau tiến bộ, xây dựng một xã hội công bằng, dân chủ, văn minh như Bác Hồ vẫn từng mong ước, đây cũng là điều mà ngày nay Đảng ta đã, đang trân trọng phấn đấu thực hiện. Và cũng là dịp để mỗi người Việt Nam ta biến những tư tưởng, tình cảm cao đẹp của mình thành những việc làm thiết thực.

4. Kết luận

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đi xa nhưng phong cách làm việc của Người mãi mãi là nguồn sáng bất tận soi rọi vào mỗi tâm hồn con người Việt Nam, hướng cho mọi người đến với cái chân, cái thiện, cái mỹ của cuộc sống. Đặc biệt là trong giai đoạn hiện nay, khi chúng ta đang tiếp bước con đường mà Người đã lựa chọn. Nghĩ đến phong cách làm việc của Bác chắc chắn rằng chúng ta sẽ làm việc tốt hơn, tâm hồn sẽ trong sáng hơn và chúng ta sẽ cố gắng phấn đấu hơn để hoàn thành tốt các nhiệm vụ mà Đảng và nhân dân giao phó. Từ phong cách làm việc của Người, mỗi chúng ta tự xem lại mình, tự bồi dưỡng, tự sửa mình để hoàn thiện, để xứng đáng là con cháu của Người góp phần biến những ước mơ của Bác trở thành hiện thực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2001.
- [2] Đảng cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI, Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011.
- [3] *Hồ Chí Minh biên niên tiểu sử*, tập 3, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1994.
- [4] *Hồ Chí Minh toàn tập*, tập 4, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1995.
- [5] *Hồ Chí Minh toàn tập*, tập 5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996.
- [6] *Hồ Chí Minh toàn tập*, tập 6, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002.
- [7] *Hồ Chí Minh toàn tập*, tập 7, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1996.
- [8] *Hồ Chí Minh toàn tập*, tập 11, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000.

ABSTRACT

Learning President Ho Chi Minh's working style

Ho Chi Minh ideology is a comprehensive and insightful system of fundamental issues on the Vietnamese Revolution. Covering many fields and very diversified, in which working style is an important content in the theoretical system of Ho Chi Minh ideology, as well as an eternal example for generations to learn. This article studies the working styles and presents lessons learned from President Ho Chi Minh working styles.

Keywords: *Working style, Study, Mirror.*